

Brüssel, 23. veebruar 2024
(OR. en)

6831/24

SOC 120
EMPL 65
EDUC 51
JEUN 36
ECOFIN 225

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Tööhõivekomitee ülevaade noortegarantii rakendamisest – põhisõnumid – Kinnitamine

Delegatsioonidele edastatakse põhisõnumid, mis käsitlevad tööhõivekomitee ülevaadet noortegarantii rakendamisest, pidades silmas nende kinnitamist nõukogu 11. märtsi 2024. aasta istungil.

Tööhõivekomitee noortegarantii rakendamise ülevaate riigipõhised järeldused on esitatud dokumendis 6831/24 ADD 1.

Tööhõivekomitee poolt noortegarantii kavade seire eesmärgil edastatud andmed 2022. aasta kohta on esitatud dokumendis 6831/24 ADD 2.

Tööhõivekomitee ülevaade nõukogu soovitusel

„Töösild – noorte tööhõive tugevdamine“ rakendamise kohta

Tööhõivekomitee põhisõnumid nõukogu istungiks

1. Sissejuhatus

Tööhõivekomiteele on antud ülesanne on jälgida edusamme, mida on tehtud *nõukogu soovitusel „Töösild – noorte tööhõive tugevdamine“ rakendamisel.* Tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu (EPSCO) kinnitas 2016., 2018. ja 2019. aastal põhisõnumid, mille tööhõivekomitee oli esitanud, tuginedes *noortegarantii loomist käsitleva 2013. aasta nõukogu soovitusel* järelevalvele. Nendes toonitati, kui olulised on ennetamine, varajane sekkumine ja tugevad partnerlussuhted liikmesriikidega ja kui tähtsat rolli täidavad avalikud tööturuasutused.

Alates 2021. aastast on seiret jätkatud nõukogu 2020. aasta soovitusel „Töösild – noorte tööhõive tugevdamine“ rakendamise vallas. 2021. aasta oktoobris keskenduti tugevdatud noortegarantii rakendamist käsitlevates tööhõivekomitee põhisõnumites COVID-19 kriisi tõttu noortele avaldunud ebaproportsionaalsele mõjule, mille jooksul säilis liikmesriikidel jätkuvalt tugev poliitiline tahe noortegarantiid rakendada. Edasi liiguti kõigis liikmesriikides ning tollal vastu võetud või vastu võetavates uutes riiklikes rakendamiskavades viidati süstemaatilisemale ja sidusamale lähenemisviisile, et tegeleda noorte töötuse ja tööturult kõrvalejäämise probleemiga. Samal ajal oli kõigis noortegarantii rakendamise valdkondades endiselt probleeme, kusjuures pandeemia raskendas paljudel juhtudel olukorda veelgi. 2023. aasta novembris tegi viimase ülevaate **tööhõivekomitee poliitilise analüüsi töörühm.** Käesolevates põhisõnumites tuginetakse selle ülevaate tulemustele ning riigipõhised järeldused on toodud lisas. Käesoleva dokumendi lisas on esitatud ka 2023. aastal läbi viidud andmete kogumise tulemused iga riigi kohta eraldi ning enne neid on toodud ELi tasandil saavutatud põhitulemuste kokkuvõte.

2. Saavutatud edu

Üldiselt on liikmesriigid säilitanud tugeva poliitilise pühendumuse tugevdatud noortegarantii rakendamisele ning enamik neist on teatanud jõupingutustest parandada oma suutlikkust pakkuda teenuseid noortele, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel (NEET-noored). Aastatel 2021–2023 tehti noortegarantii rakendamisel edusamme kõigis liikmesriikides, kuigi selle tase on ELi piires erinev ja mõned aspektid näivad andmekogumise tulemuste kohaselt olevat halvenenud. Nüüd on oluline tegeleda tuvastatud probleemide ja lünkadega.

Pärast pandeemia haripunkti on NEET-noorte osakaal taas vähenema hakanud, nagu alates 2014. aastast. See hiljutine areng võib tuleneda liikmesriikide rakendatavate aktiveerimisprogrammide suuremast tõhususest ja Euroopa tööturgude headest tulemustest, millega kaasneb enneolematult madal töötuse tase ja kasvav tööjõupuudus eri sektorites.

Tugevdada tuleks eeskätt kõige haavatavamate NEET-noorte, sealhulgas maapiirkondades elavate NEET-noorte teavitamise meetmeid, eelkõige tugevdades ministriumide ja avalike tööturuasutuste vahelist koordineerimist. Kuigi paljud liikmesriigid on teatanud märkimisväärtest edusammudest seoses digioskuste täiendamisega, on mõnes riigis siiski täheldatud probleeme. Noortegarantii kavades õigeaegselt ja positiivse tulemusega lahkumiste osakaal on paranenud, kuid paljudel juhtudel on ooteajad liiga pikad. Vähenes ka hõlmatuse määr. Seetõttu on vaja parandada noortegarantii suutlikkust jõuda rohkemate noorteni. Mis puudutab tulemuste kestlikkust, siis positiivsete tulemuste osakaal pärast kuut kuud on veidi vähenenud, kuid paljudes liikmesriikides on siiski vaja teha jõupingutusi seireandmete kvaliteedi parandamiseks. Samuti on vaja parandada **kaardistamist**, kuna NEET-noori käsitlevate andmete kogumist, jagamist ja järelmeetmeid peetakse oluliseks riiklikul tasandil rakendatavate noortegarantii kavade raames võetud meetmete järelmeetmete seisukohast.

Teenuste osutamise kvaliteedis ja tõhususes on endiselt märkimisväärseid erinevusi. Täheldatud on nihet individuaalsete teenuste osutamiselt üldisematele teenustele, millega kaasneb oht, et NEET-noori käsitatakse tavaliste tööotsijatena ning mitteaktiivsed NEET-noored jäetakse kõrvale. See on murettekitav, arvestades haavatavates tingimustes olevate NEET-noorte endiselt suurt arvu, mis tekitab probleemi enamikus liikmesriikides. Vaja on tõhustada **ennetusmeetmeid** ja keskenduda ka haridussüsteemist varakult lahkumisele.

Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) programmitöö periood 2021–2027 annab võimaluse lahendada probleeme, millega liikmesriigid veel silmitsi seisavad, ning sellele vastavalt tuleks eraldada piisavalt vahendeid uuenduslikele tegevustele ja meetmetele. Eelkõige mitmetasandilise valitsemisega liikmesriikide puhul võiks vahendite õiglane eraldamine ja kindel seiresüsteem aidata vältida noortegarantii ebaühtlast rakendamist kogu riigis. Teisest küljest on oluline tagada piisav riiklik rahastamine varasematele algatustele, mis osutusid edukaks NEET-noorte toetamisel ning nende kestlikul viisil tööturule toomisel. Sellega seoses on väga oluline minna ESF+ vahendite ulatuslikult kasutamiselt üle riiklikule programmitööle. Täiendavalt soodustatakse heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel ja riikidevaheliste projektide korraldamist.